

Lepäävistä kansaneläkkeistä ja takuueläkkeistä

Työkyvyttömyyseläkkeen lepäämisen säätämisen yhteydessä aikoinaan 90-luvulla kirjoitettiin lakiin tietty ansioraja sen vuoksi, ettei käy niin, että työkyvyttömyyseläkeläiset eivät työskentele, koska ”mikä tahansa” työskentely saattoi olla indikaatio siitä, että ei olisikaan oikeutta työkyvyttömyyseläkkeeseen ja asia saattaisi tulla eläkelaitoksessa tutkittavaksi eläkeoikeuden näkökulmasta.

Jos määräaikaista lepäämislakia ei jatkettaisi, täytyisi ehdottomasti miettiä ”pysyvien” lepäämistä koskevien säännösten poistamista tai uudelleen muotoilua, koska pysyvät säännökset, joita ei tällä hetkellä sovelleta, lienevät melko hankalasti vietävissä toimeenpanoon eivätkä ole kovin tarkoituksenmukaisia, koska esimerkiksi määräaikaista työkyvyttömyyseläkettä eli kuntoutustukea ei voisi jättää lepäämään.

- ➔ Tarkoituksenmukaisin ratkaisu lienee, **että jatketaan määräaikaisella lailla, jonka voimassaolon aikana mietitään,**
 - tehdäänkö lepäämislain säännöstöstä pysyvää lainsäädäntöä
 - lakkautetaanko määräaikaislaki ja samalla pysyväissäännökset
 - muodotaanko lepäämisjärjestelmää uudelleen pysyvään lainsäädäntöön vai
 - luodaanko uusi ansioiden ja tk-eläkkeen yhteensovittamismalli(lainsäädäntö).
- ➔ Jos lepäämistä koskevat säännökset lakkautettaisiin sekä lepäämislaista että pysyväissäännöksistä, **menot kasvaisivat**. Myös silloin, jos ainoastaan lepäämislakia ei jatkettaisi ja pysyväislainsäädäntö jäisi voimaan, **menot kasvaisivat**.

Tilastoja lepäämisistä vuodelta 2022

Vuoden 2022 aikana eläkkeitä on ollut lepäämässä seuraavasti:

- Kaikkiaan 1 200 eri henkilöllä on ollut jokin eläke lepäämässä
 - Keskimääräinen lepäämisaika oli 5,3 kk vuoden 2022 aikana
 - 85 henkilöllä oli vuoden mittaan useampi kuin yksi lepäämisjakso
- Pelkkä takuueläke oli lepäämässä 95 henkilöllä
 - Keskimääräinen takuueläkkeen lepäämisaika oli 8,1 kk
- Pelkkä kansaneläke oli lepäämässä 690 henkilöllä
 - Keskimääräinen kansaneläkkeen lepäämisaika oli 4,7 kk
- Molemmat eläkkeet olivat yhtä aikaa lepäämässä 415 henkilöllä
 - Keskimääräinen lepäämisaika tässä joukossa oli 5,5 kk

Lisäksi tiedetään, että

- 15.5.2023 oli lepäämässä 392 henkilön kansaneläke ja 217 henkilön takuueläke, osa näistä on samoja henkilöitä
- Ajalla 10.11.2020-15.5.2023 jokin eläke on ollut ainakin kerran lepäämässä yhteensä 2 018 eri henkilöllä
 - Heistä 1 791 henkilöllä lepäämässä on ollut kansaneläke ja
 - 870 henkilöllä on ollut lepäämässä takuueläke.

Huomiona tilastoista, että näiden osalta ei tässä kohdassa ehditty selvittää, kuinka moni saa myös työeläkettä.

Tarkkoja kustannuksia ei Kelassa ehditty laskea, mutta yläraja kustannuksille on helppo määritellä. **Jos kaikki vuonna 2022 lepäämässä olleet eläkkeet olisivat olleet täysimääräisiä** vuoden 2023 määrillä (takuueläke 922,42 €/kk, kansaneläke 732,67 €/kk), **olisi lepäämisjaksojen ajalta tullut yhteensä 5,2 milj. euroa eläkekustannuksia. Todellinen kustannus olisi tietysti pienempi, koska suurimmalla osalla eläke ei ole ollut täysi.** Jos lisäksi kaikki eläkkeet eivät muutenkaan tulisi takaisin maksuun, eläkekustannus pienenesi entisestään.

Joillakin työkyvyttömyyseläkkeen ja/tai takuueläkkeeseen oikeutetulla, joilla eläke on ollut lepäämässä, on voinut olla eläkkeen kanssa samaan aikaan eläkettä saavan hoitotuen sijaan ylin vammaistuki maksussa, mikä on voinut pienentää mahdollista eläkkeistä syntynyttä säästöä. Näitä henkilöitä on asiantuntija-arvion mukaan ollut joitakin kymmeniä. Tilastoja ei tässä ajassa ehditty saada.